କୋମଳ ଗାନ୍ଧାର

ତା' ବିଷୟରେ ଏବେ ଲେଖି ବସି ଭାବୁଛି, ଏ ମୋ' ପକ୍ଷରେ ଠିକ୍ ହେଲା ନାହିଁ । ତା' ବିଷୟରେ ମୁଁ କ'ଣ ବା ଜାଣେ ? ଏଇ ବିଗତ ପଚିଶ ବର୍ଷଧରି ସେ କେଉଁଠି ଅଛି, କିପରି, ମୋଟ ଉପରେ ସେ ବଞ୍ଚିଛି କି ନାହିଁ, ମୁଁ ଜାଣେନା । ମୋ ପକ୍ଷରେ ତା' ବିଷୟରେ ଲେଖିବା କେତେଦୂର ସମୀଚୀନ, ଯେତେବେଳେ ତା'ର ମୋର ପରିଚୟ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର; ଆଉ ଯେତେବେଳେ ଆମ ଦୁହିଁଙ୍କର ବୟସ ଥିଲା ମାତ୍ର ପନ୍ଦର ବର୍ଷ । ମୁଁ ବୋଧହୁଏ ତା'ଠାରୁ ସାମାନ୍ୟ ବଡ଼ ଥିଲି– ଏଇ ଦୁଇ, ଚାରି ମାସର ପାର୍ଥକ୍ୟ ମାତ୍ର ।

ତଥାପି ମୁଁ ଲେଖି ବସିଛି । ସେଦିନର କଥା ମୋର ଅବିକଳ ମନେ ନାହିଁ; ସେଇ ପୁରୁଣା ପରିତ୍ୟକ୍ତ ସହରର ରୂପ ମଧ୍ୟ ମନେ ନାହିଁ ଠିକ୍ ଭାବରେ । କିଛି ଅନୁମାନ, କିଛିଟା ଧାରଣା ।

କିନ୍ତୁ, ତା' ମୁହଁଟା ମୋର ଠିକ୍ ମନେ ଅଛି– ଏଇ ଏବେ ମଧ୍ୟ ମୋ ଆଖି ସାମନାରେ ସେଇ ମୁହଁଟି ଦେଖାଯାଉଛି । ଗହଳ କଳା ମଥାଏ ବାବୁରି ବାଳ, ଉଚ୍ଚ କପାଳ, ଲମ୍ଭା ନାକ, ଗୋରା ସୁନ୍ଦର ସୁଢ଼ଳ ଗୋଟିଏ ମୁହଁ ।

ତା' ନାମଟା କହି ନାହିଁ ଯେ – ତା' ନାମ ସୁମନ୍ୟୁ ।

ବାଲେଶ୍ୱରରୁ ବାପାଙ୍କର ବଦଳି ହେଲା କେନ୍ଦୁଝର । ସେଇ କେନ୍ଦୁଝର ଗିବ୍‌ସନ୍ ହାଇସ୍କୁଲରେ ମୁଁ ନାମ ଲେଖାଇଲି, ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀରେ । ଏ ବର୍ଷ ମାଟ୍ରିକ ପରୀକ୍ଷା ଦେବି ।

ସେଇ ସ୍କୁଲରେ ମୋର ତା' ସହିତ ପରିଚୟ ।

ନୂଆକରି ମୁଁ ସେଦିନ କ୍ଲାସକୁ ଆସି ବଡ଼ କୁଣ୍ଠିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲି; ଲଜ୍ଜା ଠିକ୍ ନ ଥିଲେ ବି ସଂକୋଚ ମୋର ଥିଲା ଖୁବ୍ । ଶ୍ରେଣୀର ପଛ ବେଞ୍ଚରେ ଯାଇ ବସିଥିଲି ।

ଯେଉଁଠି ବସିଲି, ସେଠାରେ ସବୁ ସିଟ୍‌ଶୂନ୍ୟ, ଜଣେ କେବଳ ବସିଥିଲା ଏକାକୀ– ନିଜକୁ ଅନ୍ୟଠାରୁ ଦୂରେଇ ନେବା ପରି । ସେ ସୁମନ୍ୟୁ ।

ଉଚ୍ଚତାରେ ସେ ଏମିତି ବେଶି କିଛି ନୁହେଁ, ତଥାପି ସେ ବସିଥିଲା ପଛରେ । କାହିଁକି, ସେକଥା ମୁଁ ବୁଝିଥିଲି ପରେ ।

ସେଇ ପଛ ବେଞ୍ଚରେ ତା'ର ମୋର ପରିଚୟ । ପ୍ରଥମେ ସେ ଚୋରେଇ ଚୋରେଇ ମୋ ଖାତାରେ ଲେଖାଥିବା ନାମକୁ ପଢ଼ିଲା । ମୋ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲା । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତା ଖାତାକୁ ଚାହିଁଲି– ତା' ନାମ ଜାଣିବା ଅଭିପ୍ରାୟରେ । କିନ୍ତୁ ଖାତା ଉପରେ କିଛି ନାମ ଲେଖା ନଥିଲା । ତେଣୁ ପଚାରିଲି–

ତୁମ ନାଆଁ କଅଣ ?

– ସୁମନ୍ୟୁ ।

ଅତି ଚାପା, କ୍ଷୀଣ ତା'ର କଣ୍ଠ । ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ବୟସରେ କଣ୍ଠସ୍ୱରରେ ଏକ ଆପାତ କର୍କଶତା ଥାଏ, କିନ୍ତୁ ସେପରି କର୍କଶତା ତା' ସ୍ୱରରେ ନଥିଲା ।

ମୋ ନାମ ଦୀପକ । ଦୀପକ ପଟ୍ଟନାୟକ ।

ସେ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ଆସ୍ତେ ହସିଲା । ତା' ଅର୍ଥ ମୁଁ ଜାଣେ ।

ତା'ପରେ କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ଖିଅ ବଢ଼ିଲା ।

ବୟସ ପନ୍ଦର ବର୍ଷ, ପଢୁଛୁ ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀରେ, ଆଉ ଦଶମାସ ପରେ ମାଟ୍ରିକୁଲେସନ୍ ପରୀକ୍ଷା ଦେବୁ । ଏଣୁ ଯାହା କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବାର କଥା– ପଢ଼ାପଢ଼ି କେତେ ଆଗେଇଛି, କୋଉ ସାର୍ କେମିତି ପଢ଼ାନ୍ତି ।

ତୁମର ପୋଜିସନ୍ କ୍ଲାସ୍‌ରେ କ'ଣ ଥିଲା ? ମୁଁ ପଚାରିଲି । ମୋର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ସ୍ପଷ୍ଟ । ସେ କହିଲା – ମୁଁ ଶ୍ରେଣୀରେ ସେକେଣ୍ଡ ହୁଏ ।

ମୁଁ ମନେ ମନେ ସତର୍କ ହୋଇଗଲି । ଏ ତେବେ ମୋର ଜଣେ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ହେବ ଏଥରକ ।

: ଟୋଟାଲ ମାର୍କ କେତେ ଥିଲା ?

: ଚାରିଶହ ସତୁରୀ ।

ମୁଁ ଆଶ୍ୱସ୍ତ ହେଲି । ମୋ ମନ ଭିତରର ଆଶଙ୍କା କ୍ଷଣ ଓ କ୍ଷୟିଷ୍ଣୁ ହୋଇ ଲୋପ ପାଇଗଲା ।

: ତମର ଏଗ୍ରିଗେଟ୍ କେତେ ଥିଲା ? ସେ ପଚାରିଲା ।

: ମୋର ଥିଲା ପାଞ୍ଚଶହ ସତାଅଶୀ । ମୁଁ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ ରକ୍ଷାକରି କହିଲି ।

ସେ ମୋ ଆଡ଼କୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଚାହିଁଲା । ଏତେ ବଡ଼ ଗୋଟାଏ ସଂଖ୍ୟା ସେ ମୋଠାରୁ ଶୁଣିବାକୁ ଚାହିଁ ନଥିଲା ନିଶ୍ଚୟ । ମନେ ମନେ ଟିକିଏ ସଂକୁଚିତ ହୋଇ ଉଠିଥିବ ହୁଏତ । ସେଇ ସଂକୋଚ ମନରେ ରଖି କହିଲା: ତୁମେ ସେଠି ଫାଷ୍ଟ ହେଉଥିଲ ?

ମୁଁ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇଲି ।

ସୁମନ୍ୟୁ ଆଉ କିଛି କହିଲି ନାହିଁ । ଚୁପ୍ ରହିଲା ।

: ଏଠି କିଏ ଫାଷ୍ଟ ହୁଏ ? ମୁଁ ପଚାରି ବସିଲି ।

: ଇନ୍ଦୁ ।

ଏତେବେଳ ଯାଏ ମୋର ଦୃଷ୍ଟିରେ ସେ ପଡ଼ିନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏଥର ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି, କ୍ଲାସର ସବା ଆଗ ଧାଡ଼ିରେ ଅଲଗା, ଏକୁଟିଆ ଗୋଟିଏ ସିଟ୍‌ରେ ଗୋଟିଏ ଝିଅ । ସୁମନ୍ୟୁର କଥା ଅନୁସାରେ, ଇନ୍ଦୁ ।

: ଏଇ ?

ସୁମନ୍ୟୁ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇଲା । ସ୍ୱୀକୃତି ସୂଚକ । ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲି, ଆପାତତଃ ଏଇ ମୋର ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ । ମୋତେ ବେଶ ଭଲ ଲାଗିଲା, ମୋ ବୟସର ଗୋଟିଏ ଝିଅକୁ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ମନେକରି ।

ଦେଖିବାକୁ ବେଶ୍ ସୁନ୍ଦର, ପିନ୍ଧିବା ପୋଷାକରୁ ମନେହେଲା ଯେମିତି ଅତି ଧନୀଘରର ଝିଅ । ମୁଁ ମନେ ମନେ ଉତ୍ସାହିତ ବୋଧକଲି ।

କେତେ ନମ୍ବର ଥିଲା ?

ସେ ଦିନ ପ୍ରଥମ ସାକ୍ଷାତ । ତେଣୁ ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିପାରି ନଥିଲି, କି ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ସମ୍ଭ୍ରମବୋଧ ସୁମନ୍ୟୁ ମୁହଁରେ ଫୁଟି ଉଠିଥିଲା । ଏକ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ଗୌରବବୋଧ ତା' ସହିତ । କିନ୍ତୁ କ୍ଷଣିକରେ ସେ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ତା' ମୁହଁରୁ ଲିଭି ଗଲା, ସେ କହିଲା: ଏଠାରେ ବଡ଼ ଷ୍ଟ୍ରିକ୍ଟ ମାର୍କିଂ ହୁଏ । ବେଶି ନମ୍ବର ମିଳେ ନାହିଁ । ସେମିତି ନମ୍ବର ମିଳୁଥିଲେ ତ ସେ ଛଅଶହଠୁ କମ୍ ନମ୍ବର ପାଆନ୍ତେ ନାହିଁ । ତୁମେ ଜାଣି ନାହଁ, ସେ ବଡ଼ ବ୍ରିଲିଆଣ୍ଟ, ବଡ଼...

ସୁମନ୍ୟୁ କଥାଟା ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଲା, କାରଣ ସେ କହେ ଅତି ସଂକ୍ଷେପରେ, ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ଶବ୍ଦରେ ସବୁ କିଛି କହିଦେବାକୁ ଚାହେଁ । କିନ୍ତୁ ଏଇଠି ସେ ପାରିଲା ନାହିଁ । ରହିଗଲା ।

ସେ ବଡ଼ ବ୍ରିଲିଆଣ୍ଟ । ଅତି ଭଲ ପଢ଼ନ୍ତି । ତୁମେ ନୂଆ ଆସିଛ, ଜାଣିପାରିବ ନାହିଁ ।

ତେବେ- ମୁଁ ସଂଖ୍ୟାଟି ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲି, କାରଣ ସେହି ସଂଖ୍ୟାଟି ଉପରେ ମୋର ଅନେକ କିଛି ନିର୍ଭର କରୁଥିଲା– କେତେ ରଖିଥିଲା ସେ ଝିଅଟି ?

ମୁଁ ସେଦିନ ଜାଣିପାରି ନ ଥିଲି ମୋ ସ୍ୱରରେ କିଭଳି ଉପେକ୍ଷା ଓ ଅବଜ୍ଞା ଫୁଟି ଉଠିଥିଲା, ସେ ଝିଅଟା କହିବା ଭିତରେ– ମୁଁ ଜାଣିପାରି ନଥିଲି । ସୁମନ୍ୟୁ ମନେ ମନେ ଏଥିରେ ମୋ ଉପରେ ବଡ଼ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଥିବ ନିଶ୍ଚୟ; କାରଣ ପରେ ବନ୍ଧୁତା ଜମି ଉଠିବା ପରେ ମୁଁ ସୁମନ୍ୟୁକୁ ଅଧିକ ଚିହ୍ନିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଥିଲି ତ !

ସୁମନ୍ୟୁ ଶେଷକୁ ମତେ ନମ୍ବରଟି କହିଥିଲା । ପାଞ୍ଚଶହ ସତେଇଶି, ମୋଠାରୁ ଷାଠିଏ ନମ୍ବର କମ୍ । ମୁଁ ମନେ ମନେ ଆଶାନ୍ୱିତ ହେଲି । ଝିଅଟିକୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲି, ମୋର ପନ୍ଦରବର୍ଷ ବୟସର କିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ପୁଲକ ସଞ୍ଚରିଗଲା ।

ସେଇ ସଞ୍ଚରିତ ପୁଲକକୁ ମୁଁ ଅନୁଭବ କଲି ଆସିବାର ପ୍ରଥମ ଦିନ– ଥରେ ନୁହେଁ ଦୁଇଥର । ଗଣିତ ଶିକ୍ଷକ ଦୁଃଖୀଶ୍ୟାମ ବାବୁ କ୍ଲାସ୍‌ରେ ଉପସ୍ଥାନ ନେଇସାରି, ଶେଷରେ ଲେଖାଥିବା ମୋର ନାମ ପଢ଼ିଲେ ଓ ପଚାରିଲେ ।

: ତୁମେ ତ ସେଇ– ବାଲେଶ୍ୱରରୁ ଆସିଛ ?

ମୁଁ ଠିଆ ହୋଇ ହଁ ଭରିଲି ।

: କ୍ଲାସରେ ଫାଷ୍ଟ ହେଉଥିଲ ? କେତେ ଥିଲା ଏଥର ପରୀକ୍ଷାରେ ?

ଇନ୍ଦୁ ଆଡ଼କୁ ମୁଁ ଥରେ ଚାହିଁ ଦେଇଥିଲି ଏ ଭିତରେ । ସେ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ଡେସ୍କ ଉପରର ଗୋଟିଏ ବହିକୁ ଚାହିଁ ରହିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଗଣିତ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନ ଶୁଣି ସେ ଥରେ ମୋ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲା, ସାମାନ୍ୟ ଏକ ମୂହୁର୍ତ୍ତ ପାଇଁ ।

ମୁଁ ମୋ ନମ୍ବର କହିଲି । 'ପାଞ୍ଚଶହ ସତାଅଶି ।' କ୍ଲାସ୍‌ର ସବୁ ପିଲା ଫେରି ମତେ ଚାହିଁଥିଲେ, ନୂଆ ଏକ ମେଧାବୀ ଛାତ୍ରକୁ ଚିହ୍ନିବାପାଇଁ । ମୁଁ ପୁଲକିତ ହୋଇ ଉଠିଥିଲି । ସେଠି ଆମର ବଏଜ୍‌ସ୍କୁଲ । କିନ୍ତୁ ଏଠି ତାହା ନୁହେଁ, ଯାହା ସଦ୍ୟ ବିକାଶ ପ୍ରାୟ ଗୋଟିଏ କିଶୋର ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଅନବଦ୍ୟ ବ୍ୟାପାର । ପୁଣି ଯେଉଁଠି ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀ ନା ଜଣେ ବାଳିକା, ଏକା ବୟସର ।

ଇନ୍ଦୁ ଯେତେବେଳେ ମୋ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲା, ଏକ ଚଞ୍ଚଳ ଶିହରଣ ଖେଳିଗଲା ମୋ ଭିତରେ, ମୁଁ ତା' ଆଡୁ ଆଖି ଫେରାଇ ଆଣି ଗମ୍ଭୀର ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି ।

ଗଣିତରେ ତୁମର କେତେ ଥିଲା ? ସାର୍ ପଚାରିଲେ ।

କମ୍ପଲସରୀରେ ଶହେ, ଅପ୍‌ସନାଲ୍‌ରେ ଅନେଶତ ।

ଦୁଃଖୀଶ୍ୟାମ ସାର୍ ସେଦିନ ଭାରି ଖୁସି ହୋଇ ଉଠିଥିଲେ । ଆହୁରି ଅନେକ କଥା ବି ପଚାରିଥିଲେ ।

ତେବେ ପ୍ରଥମରୁ ହିଁ ମୋର ସନ୍ଦେହ ହୋଇଥିଲା, ସୁମନ୍ୟୁ ନାମକ ପତଳା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟହୀନ କିନ୍ତୁ ସୁନ୍ଦର ବାଳକଟି ମୋର ଏପ୍ରକାର ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନାରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇପାରି ନଥିଲା ।

ତଥାପି– ସୁମନ୍ୟୁ ସହିତ ମୋର ସଂପର୍କ ହୋଇଥିଲା ସବୁଠାରୁ ପ୍ରଗାଢ଼ । ଯଦିଓ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ପାଇଁ, ତଥାପି ଏତେ ଶୀଘ୍ର ସେ ମୋର ନିକଟ ହୋଇ ଆସିଥିଲା, ଏତେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା, ଯାହା ମତେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଅଭିଭୂତ କରିଦିଏ ।

ତେବେ ପ୍ରଥମରୁ ହିଁ ସେ କହିଥିଲା, ତୁମେ ତାଙ୍କଠାରୁ ବେଶି ନମ୍ବର ରଖିଛ ସତ, ହେଲେ ସେ ଭାରି ଭଲ ପଢ଼ନ୍ତି । ସେ ଭଲ । ସେ ଖୁବ୍ ଭଲ । ତୁମେ ନୂଆ ଆସିଚ, କିଛି ଜାଣି ନାହଁ । ସତ କହୁଚି, ସୁମନ୍ୟୁର ଏଇ ଅବରୁଦ୍ଧ ଅସନ୍ତୋଷ ବିରୁଦ୍ଧ ଭାବ ମତେ ବେଶ୍ ଭଲ ଲାଗିଥିଲା ।

ସୁମନ୍ୟୁ ପଚାରିଥିଲା; ତୁମର ହବି କଅଣ ? ତୁମକୁ କ'ଣ ଭଲ ଲାଗେ ?

: କ୍ରିକେଟ୍ ।

ସୁମନ୍ୟୁ ମୋ ଉତ୍ତର ପାଇ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲା ବୋଲି ମୋର ମନେହେଲା ନାହିଁ । ମୋର କୌତୁହଳ ହେଲା, ପଚାରିଲି:

ତମର ପ୍ରିୟ ଖେଳ କ'ଣ ?

: ମତେ ଖେଳିବାକୁ ଭଲଲାଗେ ନାହିଁ । ଧୀରେ, ଶାନ୍ତ ଭାବରେ ଉତ୍ତର ଦେଲା ସୁମନ୍ୟୁ । ମୋ ହବି କଥା ଯଦି ପଚାରୁଚ, ତେବେ...

ସେମାନେ ଜଣେ ଜଣେ ଥାଆନ୍ତି । ଆମ ଭିତରେ । ଆମର ଅତି ନିକଟରେ । ଅଥଚ ଆମେ କେହି ଚିହ୍ନିପାରୁନା ସେମାନଙ୍କୁ । କ୍ଲାସରେ ସବୁଠାରୁ ପଛ ବେଞ୍ଚରେ ବସୁଥିବା ଏବଂ ଶ୍ରେଣୀରେ କେବେ ଦ୍ୱିତୀୟ, କେବେ ଚତୁର୍ଥ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରୁଥିବା ସେଇ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଆମେ ଜାଣିପାରୁ ନାହିଁ । ସେମାନେ ଥାଆନ୍ତି ନିଃଶବ୍ଦ, ଚାପା । ଯଦିଓ ଆମର ଆଖି ସାମନାରେ । ମାତ୍ର ଆମେ ସେମାନଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ଜାଣିପାରୁ ନାହିଁ, ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରୁ ନାହିଁ ।

ସୁମନ୍ୟୁ କହିଥିଲା– ମୋ ହବି କ'ଣ ମୁଁ ତୁମକୁ କହିବି ନାହିଁ । ତୁମେ ସେକଥା ବୁଝିପାରିବ ନାହିଁ ।

ସତରେ, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଠିକ୍ ବୁଝିପାରି ନଥିଲି, ତେବେ ଅଭିଭୂତ ଯେ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲି, ଏକଥା ଠିକ୍ । ନହେଲେ ଆଜି, ସେଇ ଦିନ ସବୁ ବିତିବାର ପଚିଶ ବର୍ଷ ପରେ, ତାକୁ ହଠାତ୍ ମନେପକାଇ ପାରି ନଥାନ୍ତି– ଆଉ ଏକ ନିରୂପାୟ ବ୍ୟାକୁଳତା ମୋ ଭିତରେ ଛାଟିପିଟି ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ ।

-ମୋ ହବି ତୁମେ ବୁଝିବ ନାହିଁ, ମୋଟେ ବୁଝିପାରିବ ନାହିଁ । ସେ ମୃଦୁ ସ୍ୱରରେ କହିଥିଲା ।

-ତେବେ ? ମୁଁ ଆଗ୍ରହର ସହିତ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଥିଲି, ତୁମକୁ କ'ଣ ଭଲ ଲାଗେ, ସେକଥା ମୁଁ ବୁଝିପାରିବି ନାହିଁ ?

- ନା -

ସୁମନ୍ୟୁ କିନ୍ତୁ ଶେଷପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କହିଥିଲା– ମତେ ଭାବିବାକୁ ଭଲ ଲାଗେ । ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ବସି ଭାବିବା ପାଇଁ ଭାରି ଭଲ ଲାଗେ ।

ଏ ପୁଣି କି ପ୍ରକାରର ହବି ? ଭାବିବା ଓ ଭାବିବା ପାଇଁ ଭଲ ପାଇବା ମତେ ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗିଥିଲା ।

: ମୁଁ ବସି ବସି ଭାବେ ରାତିରେ ଶୋଇବା ଆଗରୁ, ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ଧରି ଭାବେ । ଅନେକ କଥା, ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ କଥା । ମତେ ଭଲ ଲାଗେ ।

: ଭାବିବାକୁ ଭଲ ଲାଗେ ? ଭାବି ଭାବି ତୁମ ମୁଣ୍ଡ ବଥାଏ ନାହିଁ ?

ସୁମନ୍ୟୁ ହସିଥିଲା ।

ରିସେସ୍ ଆୱାର୍‌ରେ ଅଧଘଣ୍ଟା ପାଇଁ ଛୁଟି ମିଳେ । ପଡ଼ିଆରେ ଖେଳ କସରତ, ଧାଁ ଦଉଡ଼ ଚାଲେ । କିନ୍ତୁ ସୁମନ୍ୟୁ ଚାଲିଯାଏ ସେଇ ଗହଳି ଓ ପାଟିତୁଣ୍ଡଠାରୁ ଦୂରକୁ । ସେଠାରେ ଅନେକ ଗଛର ଛାଇ । ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ସେଇଠି ବସେ ସେ । ଯେତେବେଳେ ଦେଖେ ପଡ଼ିଆରୁ ପିଲାଏ ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି ସେ ଉଠେ । ଛୁଟି ସରିଲା ।

ମୁଁ ତା' ସହିତ ସେଇ ଗଛ ଛାଇ ତଳର ଶୂନ୍ୟ ନିର୍ଜନ ସମାଧିକୁ କେତେଥର ଆସିଥିଲି । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ କେବେ କେମିତି, ଯାଚି ହୋଇ । କିନ୍ତୁ ତା' ପରେ ଦୁହେଁ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ଆସୁ ।

-ଆଚ୍ଛା, ତୁମେ କ'ଣ ସବୁ ଭାବ ବସି କହିଲ ? ମୁଁ ଦିନେ ପଚାରି ଦେଲି ।

ମୋର ଏମିତି ପ୍ରଶ୍ନ ଶୁଣି ସେ ହସିଲା । କହିଲା– ସେ କଥା ତମେ ବୁଝିପାରିବ ନାହିଁ । ସେ ନିହାତି ବାଜେ କଥା– ଭାବି ଲାଭ ନାହିଁ ।

ମୁଁ ତା' ମୁହଁକୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କିଛି ସମୟ ଚାହିଁ ରହିଲି । ପଚାରିଲି:

'ତମେ କବିତା ଲେଖ ସୁମନ୍ୟୁ ?'

ଏମିତି ଧାରଣା ଗୋଟିଏ ଆସିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ଏଇପ୍ରକାର ପିଲାଙ୍କଠାରୁ ଏମିତି କିଛି ଯେ ଆଶା କାଯାଏ, ସେ କଥା ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି ।

ସୁମନ୍ୟୁ ହସି ଦେଇଥିଲା, ଯେମିତି ସେ ଲୁଚାଛପା କିଛି ଗୋଟାଏ ଅପ୍ରିୟ କାମ କେଉଁଠି କରୁଥିଲା, ଧରା ପଡ଼ିଯାଇଛି, ଆଉ ମୁକୁଳି ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

: ସତେ ? ତୁମେ କବିତା ଲେଖ ? ଗପ ଲେଖ ?

ସେ ଜଣେ କବି । କଥାଟା ଆବିଷ୍କାର କରିବା ମାତ୍ରେ ମୋ' ମନ ଭିତରେ ଗୋଟାଏ ଅଦ୍ଭୁତ କୌତୁହଳର ଝଲକ ଖେଳିଗଲା ।

କଅଣ ସବୁ ଲେଖ ତୁମେ ? କିପରି ? କିମିତିକା କବିତା ଲେଖିଛ ତୁମେ ? ମତେ ଦିନେ ଦେଖାଇବ !

କବିତା ମୁଁ କିଛି ପଢ଼ିଥିଲି; ଜଣେ ଅଧେ କବିଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଦେଖିଥିଲି । ଜଣେ ବଡ଼ କବି ଆସିଥିଲେ ମୁଁ ବାଲେଶ୍ୱରରେ ପଢୁଥିବା ସ୍କୁଲର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ । ଦେଖିବାକୁ କି କୁତ୍ସିତ କଦାକାର । ଲୁଗାପଟା ପିନ୍ଧାରେ ଗୋଟାଏ ଅଦ୍ଭୁତ ଅସୁନ୍ଦର ଢଙ୍ଗ । ହାତ ଦୁଇଟା ଲୋମଶ, ଶିରାବହୁଳ । ଯେତେବେଳେ ଭାଷଣ ଦେଇଥିଲେ ବଡ଼ ଚିଡ଼ି ଲାଗୁଥିଲା ଶୁଣିବା ପାଇଁ । ସ୍ୱରଟା ତାଙ୍କର ବଡ଼ କର୍କଶ । ଉଚ୍ଚାରଣ ମଧ୍ୟ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ।

ମୋ' ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ବୟସର ଅଭିଜ୍ଞତାରେ କବି ଥିଲେ ଏଇମିତି ଜଣେ । କିନ୍ତୁ ସୁମନ୍ୟୁକୁ ଦେଖି, ସର୍ବପ୍ରଥମେ ମୋ ମନରେ ଧାରଣା ଆସିଲା, ଯେଉଁ ଭାବରେ କବି ଓ କବିତାକୁ ମୁଁ ବୁଝିଛି, ତାହା ଠିକ୍ ନୁହେଁ ହୁଏତ । ଏଇ ସୁମନ୍ୟୁ ହିଁ ଜଣେ କବି । ତା'ର ପ୍ରତିଟି ଭାଷା, ପ୍ରତିଟି ହାବଭାବ କବିତାର ଏକ ପଙ୍କ୍ତି ।

ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ଜାଣିଲି ସୁମନ୍ୟୁ କବିତା ଲେଖେ, ମୋର ତା' ପ୍ରତି ଗଭୀର ଅନୁରକ୍ତି ଆସିଗଲା । ମୁଁ ତାକୁ ନୂଆ ରୂପରେ ଦେଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି । ତା' କଥା, ହାବଭାବରୁ ନୂଆ ଅର୍ଥ ଓ ନୂଆ ପ୍ରତୀକ ଖୋଜିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି ।

ଆଉ ସବୁଠାରୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଥିଲା ତା'ର ଅଦ୍ଭୁତ ଲଜ୍ଜାଶୀଳତା, ଯାହା ସେ ଏକ କଠିନ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ ଭିତରେ ଛପାଇ ରଖିବାକୁ ବିପନ୍ନ ପ୍ରୟାସ କରେ ।

କିନ୍ତୁ ସେ ବେଳେବେଳେ ବାଙ୍ମୟ ହୋଇ ଉଠେ, ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ପ୍ରଗଲ୍‌ଭ । ମୁଁ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ତାକୁ ଅନାଏ, ତା' ମୁହଁର ବଦଳୁଥିବା ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରେ, କଥା ଶୁଣେ ।

: ତମେ ବଡ଼ ହେଲେ କ'ଣ ହେବ ବୋଲି ଭାବିଛ ? କଥା କହୁ କହୁ ରହିଯାଇ ଥରେ ସେ ମତେ ଏକଥା ପଚାରିଲା । ମୁଁ ଚଟ୍‌ପଟ୍ ଜବାବ ଦେଇଥିଲି ।

: ସାଇଣ୍ଟିଷ୍ଟ୍ ! ମତେ ସାଇନସ ଭାରି ଭଲ ଲାଗେ, ମୁଁ ସାଇଣ୍ଟିଷ୍ଟ ହେବି, ତମେ ? ତମେ କ'ଣ ହେବ !

ମୋ' ପ୍ରଶ୍ନର କିଛି ଉତ୍ତର ଦେଲା ନାହିଁ ସେ, ଯେମିତିକି ମୋ' କଥା ସେ ଶୁଣିପାରି ନାହିଁ, ଆପଣାର ବିମୃଷ୍ଟ ଚିନ୍ତାରେ ହଜିଯାଇଛି ।

ଟିକିଏ ପରେ, ମୋ' ପ୍ରଶ୍ନର ପୁନରାବୃତ୍ତି ପରେ ସେ କହିଲା, ଧୀରେ ଧୀରେ, ମନକୁ ମନ ଭାବିହେଲା ପରି !

ମୁଁ ଜାଣିପାରୁନି, ମୁଁ କ'ଣ ହେବି ! ମୋର କ'ଣ ହେବା ଉଚିତ । ତେବେ ମୋର ଇଚ୍ଛା, ମୁଁ ଏତିକି କିଛି ହେବି, ଏମିତି କିଛି କରିବି, ଯାହା ଫଳରେ ମୁଁ ମରିବା ସମୟରେ ମୋର ଦୁଃଖ ହେବ ନାହିଁ ଯେ, ମୋ ଜୀବନଟା ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଯାଇ ନାହିଁ । ମତେ ଲାଗିବ, ମୋର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ବି ମୁଁ ବଞ୍ଚିଛି !

କିଶୋର ଜୀବନରେ ଏ କାମନା ଅତି ଅସାଧାରଣ ନୁହେଁ ଅବଶ୍ୟ । ଅମର ହେବାର ଅଭିଳାଷ ଏଇ ବୟସରେ ହିଁ ରୂପ ନେଇଥାଏ । ମୃତ୍ୟୁକୁ ଜୟ କରି ସମୟ ସହିତ ସାଲିସ୍ ନକରି, ଅମର ଜୀବନ ପାଇବାର ଇଚ୍ଛା– ଏଇ ତ ଏ ବୟସର ଗୁଣ ।

ମୁଁ ଠିକ୍ ଜାଣେ ନାହିଁ, ସୁମନ୍ୟୁର କବିତା ଲେଖିବାର ସ୍ପୃହା ଏଇ ଅମର ହେବାର ଅଭିଳାଷରୁ ଜାତ କି' ନା । ତେବେ ସେ ଲେଖୁଥିଲା ବେଶ୍ ଭଲ । ସାହିତ୍ୟରେ ମୁଁ ଭଲ ନମ୍ବର ରଖୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏକଥା ମତେ ମାନିବାକୁ ହେବ, ଏପରି ଲେଖାଲେଖି ମୋ' ଦ୍ୱାରା ଆଦୌ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ସୁମନ୍ୟୁର କବିତା ବି ମୁଁ ଠିକ୍‌ରୂପେ ବୁଝିପାରୁ ନଥିଲି । ଦୁର୍ବୋଧ ପଦଗୁଡ଼ିକ ଦେଖାଇ ମୁଁ ପଚାରେ; ଏଇ ଧାଡ଼ିର ମାନେ କ'ଣ କହିଲ ?

ସେ ମତେ ବୁଝାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ।

କିନ୍ତୁ ଗୋଟାଏ କବିତା ପଢ଼ି ମୁଁ ଚମକି ଉଠିଥିଲି । ମୋର ଗଣିତ-ସର୍ବସ୍ୱ ମନରେ ବି ତାହା ଗାର ଟାଣି ଦେଇଥିଲା କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ।

: ଏଇ କବିତାଟି ତୁମେ ତା'କୁ ନେଇ ଲେଖିଛ !

ସୁମନ୍ୟୁର ଗୋଟିଏ ଭୀଷଣ ଅପରାଧ ଯେମିତି ମୋ' ଆଖିରେ ଧରାପଡ଼ିଯାଇଛି । ସେ ଲଜ୍ଜିତ ଭାବରେ ତଳକୁ ମୁହଁ ପୋତି ଦେଲା । କିଛି କହିଲା ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ଏ କିପରି ସମ୍ଭବ ? ଯାହା ସହିତ ସେ କେବେ ଦିନେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ବି କରି ନାହିଁ, ଯାହା ସାମନାରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ ସେ ପଳାଇଯିବାକୁ ବାଟ ପାଏ ନାହିଁ, ତା'କୁ ନେଇ ସେ କବିତା ଲେଖିବ !

ସୁମନ୍ୟୁ ମତେ ଭୟ ଭୟ ଆଖିରେ ଚାହିଁଲା । ଡରିଲା ସ୍ୱରରେ କହିଲା : ଏକଥା କାହାକୁ କହିବ ନାହିଁ, ତୁମ ବିଦ୍ୟା ରାଣ ।

: ନା, ମୁଁ କାହାକୁ କହିବି ନାହିଁ । ମୁଁ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇ କହିଲି । କିନ୍ତୁ ତା' ସହିତ ମୋର କୌତୁହଳ ମଧ୍ୟ ଆସିଲା, ପଚାରିଲି, ଇନ୍ଦୁକୁ ତୁମେ ଏଇ କବିତାଟି ଦେଖାଇଛ ?

ଆତଙ୍କିତ ହୋଇଉଠି ସୁମନ୍ୟୁ କହିଲା; ନା, ନା- ମୁଁ କେବେ ଦେଖାଇବି ନାହିଁ ।

ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିଲି । ଯାହା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତା'ର ଏଇ କବିତାଟି ଲେଖା, ତା'କୁ ସେଇଟି ଲୁଚାଇ ରଖିବାର ଏତେ ଚେଷ୍ଟା କାହିଁକି ?

କିଛି ସମୟ ଚୁପ୍ ରହି ସୁମନ୍ୟୁ କହିଥିଲା, ଏ କବିତା ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କେବେ ଦେଖାଇବି ନାହିଁ । କେବେ ନୁହେଁ । ଯଦି ସେ ଜାଣିପାରନ୍ତି... ଯଦି ସେ ଜାଣିପାରନ୍ତି... ଯେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ନେଇ କବିତା ଲେଖିଛି, ତେବେ...

: ତେବେ ହେବ କ'ଣ ? ମୁଁ ବୁଝିପାରିଲି ନାହିଁ ।

: ତେବେ ସତ କହୁଚି ମୁଁ ଆଉ ବଞ୍ଚିବି ନାହିଁ । ସତ କହୁଚି ମୁଁ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଦେବି ।

ତା'ପରେ ସେ ମୋ ହାତରୁ ସେଇ କବିତା ଖଣ୍ଡିକ ଛଡ଼ାଇ ନେଇଗଲା । କାଗଜଟି ଅତି ଯତ୍ନରେ ଭାଙ୍ଗି ପକେଟରେ ପୁରାଇଲା ।

ଏଇ ଘଟଣାଟି ଘଟିବାର କିଛି ଦିନ ପରେ ସେ ମତେ ଚୁପି ଚୁପି ଗୋଟିଏ କଥା ପଚାରିଲା । ପ୍ରଶ୍ନଟିର ସେମିତି କିଛି ଗଭୀରତା ହୁଏତ ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ସେଇ ବୟସରେ ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନଟି ଏକାନ୍ତ ମାରାତ୍ମକ ।

ସେ ପଚାରିଲା: ଏଇଟା କ'ଣ ନିହାତି ପାପକଥା ?

: କୋଉ କଥାଟା ?

: ଏଇ...ମାନେ... ତୁମେ ଖରାପ ଭାବିବ... କିନ୍ତୁ-

ମୁଁ ସୁମନ୍ୟୁର କୁଣ୍ଠା ଟିକିଏ ଭରସା ଦେବାପରି କହିଲି: କୁହ ! ମୁଁ ଆଦୌ ଖରାପ ଭାବିବି ନାହିଁ ।

ରହି ରହି ଚାପା ଓ ମ୍ରିୟମାଣ ସ୍ୱରରେ ସୁମନ୍ୟୁ ପଚାରିଲା–

: ଏଇ... ମୁଁ ଯେ- ମୁଁ ଯେ- ମନେ ମନେ ଇନ୍ଦୁକୁ ଲଭ୍ କରୁଛି, ଏଇଟା... କ'ଣ... ନିହାତି ପାପ କଥା ?

: ଇସ୍, ପାପ ନୁହେଁ ! ପାପ ନୁହେଁ ତ ତେବେ କ'ଣ ? ଏ ନିହାତି ଖରାପ କଥା ।

ମୁଁ ଯେଉଁ ସ୍ୱରରେ କଥା କହିଲି, ତାହା ମୋର ନିଜସ୍ୱ ସ୍ୱର ନୁହେଁ । ଅଭିଭାବକଙ୍କୁ ଅନୁକରଣ କରିଥିବା ଗମ୍ଭୀର ଗଳା ।

ସୁମନ୍ୟୁ ତଳକୁ ମୁହଁ ପୋତି କିଛିକ୍ଷଣ ବସି ରହିଲା । ମୋ ଠାରୁ ସେ ଟିକିଏ ପ୍ରଶ୍ରୟପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ଶୁଣିବାକୁ ଆଶା କରିଥିଲା ହୁଏତ, ମୁଁ କିନ୍ତୁ ସେତକ ପ୍ରଶୟ ଦେଇ

ପାରିଲି ନାହିଁ । ଝିଅଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ମୋର ଯେତେ କିଛି କୌତୂହଳ ଓ ଆଗ୍ରହ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଗୁରୁଜନଙ୍କ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ନଜର ଓ କଠିନ ଶାସନ ଭିତରେ ଗଢ଼ି ଉଠିଥିବା ଏକ ଅକାଳ ପରିପକ୍ୱ ବିବେକ ଭିତରୁ ଏତିକି ଭାଷା ହିଁ ଉଚ୍ଚାରିତ ହେଲା । ନିଜକୁ ନିଜେ ଶାସନ କଲାପରି... ନା- ଝିଅମାନଙ୍କ କଥା ଭାବିବା ଭଲ ନୁହେଁ । ସେମାନେ ଅଲଗା, ଆମେ ଅଲଗା । ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଆମର କି ସମ୍ପର୍କ !

ସୁମନ୍ୟୁ କିନ୍ତୁ ନିରସ୍ତ ହେଲା ନାହିଁ । ମତେ ପଚାରିଲା- ଆଚ୍ଛା, ସତ କୁହ ତ... ଇନ୍ଦୁକୁ ଦେଖିଲେ ତୁମକୁ କେମିତି ଲାଗେ ?

ଇନ୍ଦୁକୁ ଦେଖିଲେ ମତେ କିପରି ଲାଗେ, ସେ କଥା ମୋର ଏବେ ସ୍ପଷ୍ଟ ମନେ ଅଛି । ଏବେ ମଧ୍ୟ ମୋ ମନ ଭିତରେ ଏକ ଚଞ୍ଚଳ ଶିହରିତ ଆବେଗ ଚହଟି ଉଠେ । ତା'ର ସେହି ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ବୟସର କୁମାରୀ ରୂପ ମୁଁ ଭୁଲିପାରି ନାହିଁ । ମଥାରେ ଗହଳ କଳା ବାଳ, ଯାହା ବେଶ୍ ଲମ୍ବା ଓ ସୁନ୍ଦର, ଗାଢ଼ କଳା ଭ୍ରୁରୁ ତଳେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଗଭୀର ଦୁଇ ଆଖି, ନରମ ଓଠ ଓ ଧଳା ଧଳା ମୁକ୍ତା ପରି ସଜଡ଼ା ଦାନ୍ତ - ସବୁ ମିଶି ସେ କେବଳ ସୁନ୍ଦର ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ, ମହିମାନ୍ୱିତ ମନେହୁଏ । ଖୁବ୍ ଶାନ୍ତ ଧୀର ସ୍ୱଭାବର ଝିଅ ଥିଲା ସେ, ସ୍କୁଲ୍‌ର ସବୁଠାରୁ ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ଛାତ୍ର ବି ତାକୁ ଚିଡ଼େଇବା ପାଇଁ ସାହସ ପାଏନାହିଁ ।

ମୁଁ ଏତେ କଥା ଲେଖି ମଧ୍ୟ ଯେତିକି ବୁଝଇ ପାରୁନାହିଁ, ସେତକ ସୁମନ୍ୟୁ ଖୁବ୍ ସଂକ୍ଷିପ୍ତରେ ମତେ ସେଦିନ ବୁଝାଇ ଦେଇପାରିଥିଲା । ମୋର ଛୋଟିଆ 'ବେଶ୍ ଭଲ ଝିଅଟିଏ' ମନ୍ତବ୍ୟ ଶୁଣିବା ପରେ ଟିକିଏ ଚୁପ୍ ରହି ଚାପା ଦୀର୍ଘନିଃଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ି ସେ କହିଥିଲା-

ତାକୁ ଦେଖିଲେ ମତେ କେମିତି ଲାଗେ ମୁଁ ଆଦୌ ବୁଝାଇ ପାରିବି ନାହିଁ, ଦୀପକ । ତାକୁ କ୍ଲାସରେ ଦେଖିଲେ ମୋର ମନେହୁଏ ମୋ ଜୀବନରେ ଆଉ କିଛି ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ, ଏ ଜୀବନରେ ମୁଁ ଆଉ କିଛି ଚାହେଁ ନାହିଁ । ମୁଁ ଏବେ ଏଇଠି ମରିଗଲେ ମଧ୍ୟ ମୋତେ କିଛି ଦୁଃଖ ନାହିଁ । ମୁଁ ସୁଖୀ । ମୁଁ ଧନ୍ୟ ।

କେବଳ ଦୂରରୁ ପଲକଟିଏ ଦେଖିପାରିବାର ଏ ଯେଉଁ ସନ୍ତୋଷ, ସେକଥା ବୋଧହୁଏ କେତେକଙ୍କୁ ଅଦ୍ଭୁତ ମନେହେବ । ପଦେ ବି କଥା ନ କହି, ନିକଟ ସାନ୍ନିଧ୍ୟର କୌଣସି ଲାଳସା ନ ରଖି, ଏତିକିରେ ପରିତୃପ୍ତ ହେବାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ବୋଧହୁଏ ବହୁତ ବେଶି ନାହିଁ ।

ସୁମନ୍ୟୁ କିନ୍ତୁ ସେହିପରି ଜଣେ ।

ମୁଁ କହିଲି- ମତେ ସେଇ କବିତାଟି ଟିକିଏ ଦିଅ । ମୁଁ ଆଉ ଥରେ ଭଲ କରି ପଢ଼ିବି ।

କବିତାଟି ମୁଁ ସେହିଦିନ ତା'ଠାରୁ ନେଇ ପାଖରେ ରଖିଥିଲି । କେଉଁ ଦୁର୍ବୁଦ୍ଧିର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଏପରି କାମଟିଏ ମୁଁ କରିଥିଲି, ତାହା ମୁଁ ଆଜିପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଠିକ୍ ରୂପେ ବୁଝି ପାରିନାହିଁ । ଏହା ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ଦୁଃସାହସ ପୂର୍ଣ୍ଣ କାମ-ଅନ୍ତତଃ ମୋ' ପକ୍ଷରେ । ଏପରି ଦୁଷ୍ଟାମି ମୁଁ ମୋ ଜୀବନରେ ପୂର୍ବରୁ କେବେ କରିନଥିଲି । ପରେ କେବେ କରିବାକୁ ସାହସ ମଧ୍ୟ କରିନାହିଁ । ସେଇ ମୋର ପ୍ରଥମ ଓ ଶେଷ କଳୁଷିତ ଅପରାଧ ।

ନା - କଳୁଷିତ ବୋଲି ମୁଁ କହିବି ନାହିଁ । ଏହା ପାପ - ଏହା ମଧ୍ୟ ମୁଁ ସ୍ୱୀକାର କରେନାହିଁ । ତେବେ, ଅପରାଧ ନିଶ୍ଚୟ - ପ୍ରଚଳିତ ସାମାଜିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ହିସାବରେ । କିନ୍ତୁ ମୋର ସେହି ଅପରାଧର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ମୁଁ କଲିନାହିଁ । ଯେ କଲା ସେ ସୁମନ୍ୟୁ । ତା' ଆଖିରୁ ସେତେବେଳେ ଧାରଧାର ଲୁହ ନିଗିଡ଼ି ପଡୁଥିଲା, ସେଇ ଲୁହ ଓ ଉଦ୍‌ଗତ କୋହ ଭିତରେ ସେ ମତେ କହିଲା...

ଯାହା କହିଲା ସେ ତ ପରର କାହାଣୀ । ତା' ପୂର୍ବରୁ ଯାହା ଘଟିଲା, ତାହା ପ୍ରଥମେ କହୁଛି ।

ସୁମନ୍ୟୁ ଠାରୁ କବିତାଟି ମୁଁ ନେବାର ଦୁଇଦିନ ପରେ ଇନ୍ଦୁର ବାପା ଆମ ସ୍କୁଲକୁ ଆସିଥିଲେ । ବଡ଼ ଗମ୍ଭୀର, ଥମ ଥମ । ସେ ଜଣେ ବଡ଼ ଅଫିସର । ତାଙ୍କୁ ଆମ ସ୍କୁଲରେ ସମସ୍ତେ ଚିହ୍ନନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସୁନ୍ଦର ଘରଟି ମଧ୍ୟ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଦେଖିଛୁ ।

ଇନ୍ଦୁର ବାପା ସ୍କୁଲକୁ ଆସି ହେଡ୍ ମାଷ୍ଟରଙ୍କ ସହିତ କ'ଣ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲେ । ତା'ପରେ ଚାଲିଗଲେ । ସେ ଚାଲିଯିବା ଠିକ୍ ପରେ ପରେ ଆମ କ୍ଲାସକୁ ହେଡ୍‌ସାର୍ ଆସିଲେ । ହାତରେ ଗୋଟିଏ ଲମ୍ବା ବେତ- ସେହି ବେତର କରାମତି ଆମର କାହାରିକୁ ଅଜଣା ନୁହେଁ ।

କ୍ଲାସରେ ପହଞ୍ଚି ସେ ଗମ୍ଭୀର ସ୍ୱରରେ ଡାକିଲେ- ସୁମନ୍ୟୁ ।

ସୁମନ୍ୟୁ କ୍ଲାସ୍‌ରେ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହୋଇ ବସିରହିଥିଲା; ଯେମିତି ସେ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ବସି ରହିଥାଏ । ନିଜ ନାମ ଡକାହେବା ଶୁଣି ସେ ଠିଆ ହୋଇପଡ଼ିଲା ।

ଏଠିକି ଆସ ।

ସୁମନ୍ୟୁ ଟେବୁଲ୍ ପାଖକୁ ଗଲା ।

ହେଡ୍‌ସାର ତାଙ୍କ ହାତରେ ଧରିଥିବା ଗୋଟିଏ କାଗଜ ତା'କୁ ଦେଖାଇଲେ ।

ଏଇଟା ତୁମେ ଲେଖିଚ ?

ସୁମନ୍ୟୁ କାଗଜଟି ଦେଖିଲା । ଚିହ୍ନି ପାରିଲା । ଏକ ଶିହରିତ ବିସ୍ମୟ ଖେଳିଗଲା ତା'ଭିତରେ । ଏଇ କାଗଜଟି ହେଡ୍‌ସାର୍‌ଙ୍କ ହାତକୁ ଆସିଲା କିପରି ?

ମୁଁ ବି ଚମକି ଉଠିଲି । କିନ୍ତୁ ମୋର ଚମକିବାର କି କାରଣ ଥିଲା ? ଦୁଇଦିନ ତଳେ ମୁଁ ନିଜେ ତ ଏଇ କବିତାଟିର ତଳେ ସୁମନ୍ୟୁ ମିଶ୍ର ନାମ ଲେଖି ଡାକରେ ପଠାଇ ଦେଇଥିଲି । ଇନ୍ଦୁର ଘର ଠିକଣାରେ ।

ଏମିତି ମୁଁ କାହିଁକି କରିଥିଲି ? କାହିଁକି ? ନା- ମୁଁ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ଜାଣେ ନାହିଁ । ଭଗବାନଙ୍କ ଦ୍ୱାହି, ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ପଠାଇ ଦେଇଥିଲି । ଆଜି ଇନ୍ଦୁର ବାପା ଆମ ସ୍କୁଲକୁ ଆସିଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ହେଡ୍‌ସାରଙ୍କ ହାତରେ ସେଇ ଅଭିଶପ୍ତ କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ । ମୋ ଆଖି ଆଗରେ ଏବେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଚିତ୍ରଟି ସ୍ୱଷ୍ଟ - ଦିନ ଆଲୁଅ ପରି ।

ସୁମନ୍ୟୁର ଓଠରୁ ଏକ ନିରୁକ୍ତ ଯନ୍ତ୍ରଣାର ଭାଷା ବାହାରି ଆସିଲା । ତା' ଉପରେ ସପାସପ୍ ବେତ ଚାଲିଲା । ହେଡ୍‌ସାର ଅତି ରାଗୀ ଲୋକ । ପୁଣି ତାଙ୍କର ନୀତିନିୟମ ଜ୍ଞାନ ଅତି ବେଶି । ସୁମନ୍ୟୁର ଯେ ଆଜି ନିସ୍ତାର ନାହିଁ ସେ କଥା ବୁଝିପାରି କମ୍ପି ଉଠିଲି ମନ ଭିତରେ ।

ହେଡ୍ ମାଷ୍ଟରଙ୍କ ବେତସାପର ଲହ ଲହ ଜିଭ ସୁମନ୍ୟୁର ନରମ ଦୁର୍ବଳ ଦେହକୁ ଚାଟି ଯାଉଥାଏ । ସେଇ ବିଷାକ୍ତ ଜ୍ୱାଳାରେ ସୁମନ୍ୟୁ ତଳେ ଢସି ପଡ଼ିଲା- ଦୁଇ ହାତରେ ମୁହଁକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ରଖି, ଉଦ୍‌ଗତ ଲୁହର ଧାରା ଶ୍ରାବଣକୁ ଲୁଚାଇ ରଖି । କିନ୍ତୁ ତା' କୋହ ତ ଲୁଚି ରହିପାରିଲା ନାହିଁ ।

ସୁମନ୍ୟୁ ଦେହରେ ନୋଳା ବସି ଯାଇଥାଏ ।

ଦଣ୍ଡ ଦେଇସାରି ହେଡ୍‌ସାର ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଭାଷଣ ଦେଇଥିଲେ ଆମକୁ । ମଣିଷ ଜୀବନରେ ଚରିତ୍ର ହିଁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କଥା । ଯାହାର ଚରିତ୍ର ନାହିଁ ସେ ପଶୁ, ସେ ସତରେ କଳ୍ପନା କରିପାରିନଥିଲେ ଯେ ସୁମନ୍ୟୁ ନାମକ ଏକ ମେଧାବୀ ଛାତ୍ର ଏପରି ନୀଚ କାମଟିଏ କରିବ । ଯେଉ ଆର୍ଯ୍ୟଭୂମି ଭାରତବର୍ଷରେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ଓ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ପରି ମହାମାନବ ଜନ୍ମ ହୋଇଛନ୍ତି... ଇତ୍ୟାଦି, ଇତ୍ୟାଦି ।

ହେଡ୍‌ସାରଙ୍କ ଭାଷଣ ଆହୁରି ଜମିଥାଆନ୍ତା ବୋଧହୁଏ, କିନ୍ତୁ ଖେଳଛୁଟିର ଘଣ୍ଟା ବାଜି ଉଠିଲା । ସେ ବିଦାୟ ନେଲେ ।

ଏଇ ଆକସ୍ମିକ ଘଟଣାରେ ହତବାକ୍ ଓ ବିମୂଢ଼ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସବୁ ଛାତ୍ରମାନେ ମଧ୍ୟ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ କ୍ଲାସ୍ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ - ବୋଧହୁଏ ଟିକିଏ ଅଧିକ ତରତର ହୋଇ ।

କ୍ଲାସ ନିର୍ଜନ ହୋଇଯିବା ପରେ ମୁଁ ସୁମନ୍ୟୁ ପାଖକୁ ଗଲି । ସୁମନ୍ୟୁ ଟେବୁଲ ପାଖରେ ସେମିତି ଆଣ୍ଠୁମାଡ଼ି ବସି ଆଖି ଲୁହ ପୋଛୁଥାଏ ।

-ସୁମନ୍ୟୁ... ମୁଁ ଭୀତସ୍ୱରରେ ଡାକିଲି । ତା'ର ଆହତ ଦେହରେ ହାତ ଦେବାପାଇଁ ମୋର ସାହସ ହେଉ ନ ଥାଏ ।

ସେ ମୋ ଡାକ ଶୁଣିଲା ନାହିଁ ।

ସୁମନ୍ୟୁ, ଭାଇ... ମୋର ଦୋଷ ହୋଇଛି । ମୁଁ ତୁମକୁ ନ କହି...

ମୋ ଭିତରେ କେଉଁଠି ଏତେ ଲୁହ, ଏତେ ଦୁଃଖ, ଏତେ ଅନୁତାପ ଜମି ରହିଥିଲା କେଜାଣି, ମୁଁ ଭୋ ଭୋ କାନ୍ଦି ଉଠିଲି । ତା'ର ଗୋଟିଏ ହାତକୁ ମୋର ମୁହଁରେ ଚାପିରଖି ।

ସୁମନ୍ୟୁ ତା ହାତଟି ମୋ ହାତରୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇଗଲା ! ମୁଁ ତା' ପାଖରେ ବସି ସେମିତି କାନ୍ଦି ଲାଗିଲି । ତା' ଆଖି ଏବେ ଶୁଖିଲା, କିନ୍ତୁ ମୋ ଆଖିରୁ ଧାର ଧାର ଲୁହ ବହି ଲାଗିଲା । ମୁଁ ବିକଳ ହୋଇ କହିଲି - ମତେ କ୍ଷମା କର ସୁମନ୍ୟୁ - ମୁଁ ଜାଣି ନ ଥିଲି... ଜାଣି ନ ଥିଲି...

ସୁମନ୍ୟୁର ହାତ ଏଥର ମୋ ଆଡ଼କୁ ଲମ୍ବି ଆସିଲା । ମୋ ପିଠି ଉପରେ ହାତ ରଖି, ସେ ଅଶ୍ରୁସଜଳ କଣ୍ଠରେ କହିଲା- ମୁଁ ତୁମର କି ଦୋଷ କରିଥିଲି, ଦୀପକ, ତୁମେ ମତେ ଏମିତି...

ମୋର ଦୋଷ ହୋଇଛି ସୁମନ୍ୟୁ । ମତେ କ୍ଷମା କର ।

ମୁଁ ଏବେ... ମୁଁ ଏବେ ମୁହଁ ଦେଖେଇବି କାହାକୁ ? ମୁଁ ବଞ୍ଚିବି କିପରି !

ସେ ଦିନର ବର୍ଣ୍ଣନା ଆଉ ଦୀର୍ଘ କରିବା ମୋର ଅଭିପ୍ରାୟ ନୁହେଁ । ତେବେ ଏତିକି ଲେଖିଲେ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ ଯେ ସେଦିନ ସୁମନ୍ୟୁ ପଛ ସିଟ୍‌ରେ ବସି ରହି ନିଃଶବ୍ଦରେ କାନ୍ଦୁଥିଲା । ମୁଁ ଅନ୍ୟର ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ ତା' ପିଠି ଆଉଁସି ଦେଉଥିଲି । କ୍ଲାସ ଶେଷ ହେବା ପରେ, ହେଡ୍‌ସାର୍‌ଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ସେ ଡିଟେଣ୍ଡ ରହିଥିଲା ସନ୍ଧ୍ୟା ଛଅଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ମୁଁ ସ୍କୁଲଗେଟ୍ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ଅଧୀର ଭାବରେ ତାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିଲି ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ଛଅଟା ବେଳେ, ବିଷଣ୍ଣ ମ୍ରିୟମାଣ ଗୋଟିଏ କିଶୋର କ୍ଲାସରୁମ୍ ଛାଡ଼ି ବାହାରି ଆସିଥିଲା । ସାରା ଦିନର ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଓ ମାନସିକ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ସେ ନଇଁ ପଡ଼ିଥିଲା ଆଗକୁ । ମୁଣ୍ଡବାଳ ଅବିନ୍ୟସ୍ତ । ଆଖି ଲାଲ ଓ ଓଠ କମ୍ପୁଛି ।

ସେ ଗେଟ୍ ପାଖକୁ ଆସିବା କ୍ଷଣି, ମୁଁ ଆଗେଇ ଯାଉଥିଲି । ମୁଁ ଜାଣେ, ସୁମନ୍ୟୁ ମୋ ଅପରାଧକୁ କ୍ଷମା ଦେବ ନାହିଁ । ମୁଁ ତା' ଏଇ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ଏକମାତ୍ର କାରଣ । ଆଜି ମୋତେ ଏଇ ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଦଣ୍ଡ ପାଇଲି ନାହିଁ । ଯେ ଦଣ୍ଡ ପାଇଲା ସେ ସୁମନ୍ୟୁ । କେହି ଜାଣିଲେ ନାହିଁ ଯେ ମୁଁ ଦୋଷୀ-

ଏକଥା ଭାବି ଭାବି ଆଗେଇ ଯାଉଯାଉ ମୁଁ ହଠାତ୍ ରହିଗଲି । ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି - ଗେଟ୍ ସେପାଖରୁ ଆଉ ଜଣେ ବାହାରି ଆସୁଛି । ଅଶରୀରୀ ଛାୟା ପରି ।

ସନ୍ଧ୍ୟାର ଛାୟାନ୍ଧକାର ଭିତରେ ସେପଟୁ ଯିଏ ବାହାରି ଆସିଲା, ତାକୁ ମୁଁ ଚିହ୍ନିପାରିଲି । ସେ ଇନ୍ଦୁ ।

ଇନ୍ଦୁ କଥା ମୁଁ ଏ ଯାଏ କିଛି କହି ନାହିଁ । ହେଲେ ତା' ସମ୍ପର୍କରେ ଆଉ କହିବାର ବା ଥିଲା କ'ଣ ? ସେ ଦିନସାରା ଅତି ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ ନିଜ ସ୍ଥାନରେ ବସି ରହିଥିଲା- ସୁମନ୍ୟୁ ଯେବେ ବେତମାଡ଼ ଖାଇ କାନ୍ଦୁଥିଲା, ହେଡ୍‌ସାର ଯେତେବେଳେ ଚରିତ୍ର ଉପରେ ଭାଷଣ ଦେଉଥିଲେ ଯେତେବେଳେ ପିଅନ ନୋଟିସ୍ ନେଇ ଆସିଲା ଯେ ସୁମନ୍ୟୁ ଆଜି ସଂଜ ଛଅଟାଯାଏ ଡିଟେଣ୍ଡ ରହିବ, ସାରା ସମୟ ଇନ୍ଦୁ ଥିଲା ନୀରବ, ନିଶ୍ଚଳ । ଯେମିତି ତା' ଦେହରେ ପ୍ରାଣ ନାହିଁ । ସେ ପଥର ପାଲଟି ଯାଇଛି ।

ଏବେ କିନ୍ତୁ ମୋ ସାମନାରେ ଇନ୍ଦୁ - ସେ ଗେଟ୍ ସେପଟରୁ ଧୀର ପାଦରେ ବାହାରି ଆସିଲା । ଛପି ଛପି ଅତି ସନ୍ତର୍ପଣରେ । ସାମନାରେ ଇନ୍ଦୁକୁ ଦେଖି ସୁମନ୍ୟୁ ଥମକି ଠିଆ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । କିନ୍ତୁ କିଛି ସେ କହିବା ପୂର୍ବରୁ ଶୁଣାଗଲା ଇନ୍ଦୁର ବାଷ୍ପରୁଦ୍ଧ ଆବେଗ କମ୍ପିତ ସ୍ୱର ।

- ସୁମନ୍ୟୁ, ମୁଁ ତୁମକୁ ଭଲ ପାଏ ।

ନୀରବ ନିର୍ଜନ ସେତେବେଳେ ସାରା ପୃଥିବୀ ଯେପରି । ଆକାଶରେ ସନ୍ଧ୍ୟାର ବିଷଣ୍ଣ ଅନ୍ଧାର । ପବନର ଗତି ନାହିଁ । ସାରା ପରିବେଶ ଶୂନ୍ୟ ଓ ନିର୍ଜନ । ସେହି ପରିବେଶ ଭିତରେ ଏ ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତି ଶୁଣାଗଲା ଅଦ୍ଭୁତ ଅସହାୟ ଓ ବିପନ୍ନ । ମୋର ମନେହେଲା ଯେମିତି ସେଇ ସ୍ୱରଟି ନିଃଶବ୍ଦରେ ବ୍ୟାପିଯାଇ ସାରା ଆକାଶ ଓ ଅନ୍ଧକାରକୁ ଆଚ୍ଛନ୍ନ କରିଦେଲା ।

ତା'ପରେ ଇନ୍ଦୁ ସୁମନ୍ୟୁର ଅତି ନିକଟକୁ ଚାଲି ଆସିଲା । କହିଲା - ସୁମନ୍ୟୁ, ମୁଁ ତୁମକୁ ସତରେ ଭଲପାଏ ।

ଗଭୀର ବେଦନା ଓ ଅଶ୍ରୁରେ ଇନ୍ଦୁର ସ୍ୱର ସଜଳ ହୋଇ ଉଠିଲା ! ତା'ର ନିଃଶ୍ୱାସର ଗତି ଦ୍ରୁତ ହୋଇଉଠିଲା ଯେମିତି । ସେ ଦୁଇ ହାତରେ ସୁମନ୍ୟୁକୁ ନିଜ ଛାତିରେ ଚାପି ଧରିଲା । ଗଭୀର ରୂପେ ତା' ଓଠରେ ଚୁମ୍ବନ ଦେଲା । ତା'ପରେ ଗୋଟିଏ ଝଟକାରେ ନିଜକୁ ମୁକ୍ତ କରିନେଇ, କେଉଁ ଅନ୍ଧାରରେ ମିଶିଗଲା ।

ଏବଂ ସୁମନ୍ୟୁ ଏକ ବଜ୍ରାହତ ବୃକ୍ଷପରି କିଛି ସମୟ ନୀରବରେ ସେଇଠି ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା, ତଳକୁ ମୁଣ୍ଡପୋତି । ସ୍ଥିର, ନିଶ୍ଚଳ । ଯେମିତି ତା ଛାତି ହଠାତ୍ ନିଷ୍ପନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଛି । ନିଃଶ୍ୱାସ ଯାଉନାହିଁ । ଦେହରେ ପ୍ରାଣ ନାହିଁ ।

ତା'ପରେ ଟିକିଏ କମ୍ପି ଉଠିଲା ତା' ଦେହ - ସେ ଧୀରପାଦରେ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । ପ୍ରେତାୟିତ ଗତିପରି ନିରୁଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

ମୁଁ ମୋର ଲୁଚିବା ସ୍ଥାନରେ ହିଁ ନିଜକୁ ଗୋପନ କରି ରଖିଲି । ପଦାକୁ ବାହାରିଲି ନାହିଁ ବହୁତ ସମୟ ଧରି । ତା'ପରେ ଆକାଶର ଅସଂଖ୍ୟ ତାରା ମତେ ଚାହିଁ ମିଟି ମିଟି ହସିବା ପରେ, ଗୋଟିଏ ଆହତ ପଶୁ ପରି ମୁଁ ବାହାରି ଆସିଲି ।

ପରଦିନଠାରୁ କିନ୍ତୁ ଆଉ ସୁମନ୍ୟୁର ଦେଖା ମିଳିଲା ନାହିଁ । ନା- ତା'ପରଦିନ ବି ନୁହେଁ । କ୍ରମଶଃ ଗୋଟିଏ ଗୁଜବ ରଟିଲା କ୍ଲାସରେ - ସୁମନ୍ୟୁ ଘର ଛାଡ଼ି କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଯାଇଛି । କାହାକୁ କିଛି ନ କହି ନ ଶୁଣି । ଠିକ୍ ସେହିଦିନ ରାତିରେ ହିଁ ।

ଅବଶିଷ୍ଟ ଯେତେଦିନ ମୁଁ ସେ ସହରରେ ଥିଲି, ସୁମନ୍ୟୁର କୌଣସି ଖବର ଆଉ ମତେ ମିଳିନାହିଁ । ମୁଁ ସ୍କୁଲ ପାସ୍ କରି କଟକକୁ ଆସି କଲେଜରେ ନାମ ଲେଖାଇଛି । ତା'ପରେ ମୋ ଜୀବନର ପଚିଶିବର୍ଷ ପାଣିପରି ବହିଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତା' ଖବର ଆଉ ପାଇନାହିଁ ।

ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ, ସୁମନ୍ୟୁ ଏବେ କେଉଁଠି ଅଛି । ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ, ସେ ବଞ୍ଚିଛି କି ନାହିଁ । ହୁଏତ ସେ ଏଇଠି କେଉଁଠି ଅଛି । ଆମ ଭିତରେ । ହୁଏତ ସେ ମୋର ଏଇ ଗପଟି ପଢ଼ିବ । ପଢ଼ି ହସି ଦେବ । 'କାପୁରୁଷ-ଭୀରୁ'- ଏତିକି ସେ କହିବ ମତେ ମନେ ମନେ ।

ମୁଁ କାପୁରୁଷ ନିଶ୍ଚୟ । ଭୀରୁ ନିଶ୍ଚୟ । ନ ହେଲେ ସେଦିନ ସେଇ ଘଟଣାଟି ପରେ ମୁଁ ମୋର ଅପରାଧକୁ ଏମିତି ନୀଚ ଭାବରେ ଲୁଚାଇ ରଖିଥାଆନ୍ତି କିପରି ? ମୋର କ'ଣ ଏତିକି ସତ୍‌ସାହସ ଥିଲା ଯେ ମୁଁ ଯାଇ କହିଥାଆନ୍ତି ଏଇ କବିତାଟି ସୁମନ୍ୟୁ ପଠାଇ ନାହିଁ । ମୁଁ ପଠାଇଛି ଇନ୍ଦୁ ପାଖକୁ । ମତେ କି ଦଣ୍ଡ ଦେଉଛନ୍ତି ଦିଅନ୍ତୁ ।

ନା- ସେକଥା ମୁଁ କହିପାରିଲି ନାହିଁ । ତା' କାରଣ ମୁଁ ଇନ୍ଦୁକୁ କେବେ ହୃଦୟଦେଇ ଭଲପାଇ ନାହିଁ । କେବଳ ତା' ରୂପକୁ ଦେଖି ମୁଗ୍ଧ ଓ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଛି ମାତ୍ର । ତା'ର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିବା ହିଁ ଥିଲା ମୋର ମୁଗ୍ଧ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ମନର କାମନା । ସେଇଥିପାଇଁ ଏକ କାପୁରୁଷ ପରି, ଏକ ଭୀରୁ ପରି ମୁଁ ଆତ୍ମଗୋପନ କରିଗଲି । କିନ୍ତୁ ସୁମନ୍ୟୁ - ଆଖିର ଲୁହ ଓ ହୃଦୟର ଯନ୍ତ୍ରଣା ନେଇ ସେ ଚାଲିଗଲା । ବୋଧହୁଏ ଖୁବ୍ ଦୂରକୁ । ଯେଉଁ ଦୂରତ୍ୱ ଅତିକ୍ରମ କଲେ ପାଇବା ଓ ନ ପାଇବାର ଅର୍ଥ ଏକ ହୋଇଯାଏ । ଆନନ୍ଦ ଓ ବେଦନାର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦୂର ହୋଇଯାଏ ।

ସେହି ଦୂରତ୍ୱ ବୋଧହୁଏ ସମସ୍ତେ ଅତିକ୍ରମ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

■■■